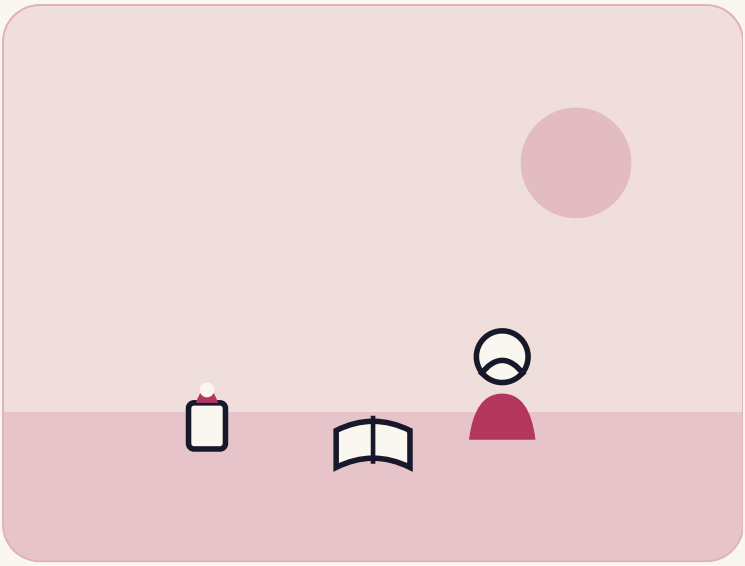

पाकिस्तान

आपल्या छतावर शाळा बांधणारी मुलगी

13 व्या वर्षी शाळेत त्यांचा अपमान झाला आणि मारहाण झाली. हार मानण्याऐवजी सिस्टर झेफ छतावर गेल्या आणि गरीब मुलींना मोफत शिकवू लागल्या.

कुठे गुजरांवाला

कोण सिस्टर झेफ, शिक्षिका आणि ZWEE च्या संस्थापक

केव्हा 1997 ते आजपर्यंत

4 मिनिटांचे वाचन

प्रकरण पहिलं

गोष्ट

1997 मध्ये पाकिस्तानमधील गुजरांवाला येथील एका वर्गात तेरा वर्षांची मुलगी रडत होती. तिचे नाव रिफत आरिफ होते. आज लोक तिला सिस्टर झेफ म्हणून ओळखतात. तिने एक साधा प्रश्न विचारला होता. शिक्षिकेने रागाने उत्तर दिले. शिक्षिकेने तिच्या तोंडावर चपराक मारली आणि संपूर्ण वर्गासमोर तिची खिल्ली उडवली. झेफ लाल गाल आणि डोळ्यांत अश्रू घेऊन घरी परतली.

तिच्या शहरात अनेकांना वाटत होते की मुलींना पुस्तकांची गरज नाही. गरिबीमुळे पालक लहान मुलींना लोकांच्या घरी कामाला पाठवत असत. त्या एका क्रूर घटनेने झेफ खचली असती. पण तिच्या मनात एक ठिणगी पडली. तिने स्वतःला एक शांत वचन दिले. तिने ठरवले की तिच्या शहरातील कोणत्याही मुलाला शिकण्याच्या इच्छेसाठी कधीही अपमान सहन करावा लागणार नाही.

ती तिची जुनी शाळा बदलू शकत नव्हती. म्हणून तिने एका नव्या प्रकारचा वर्ग सुरू करण्याचे ठरवले. जर कोणी प्रेमाने शिकवणार नसेल, तर ती स्वतः शिकवेल.

उघड्या आकाशाखालील वर्ग

झेफ फक्त तेरा वर्षांची होती. तिच्याकडे पैसे नव्हते, खोली नव्हती आणि पुस्तकेही नव्हती. पण तिच्या घराचे एक सपाट छत उघड्या आकाशाखाली होते. तिने पायऱ्या चढून वर जाऊन जमीन स्वच्छ केली. मग तिने शेजारच्या काही मुलींना बोलावले ज्यांनी कधीही पेन्सिल धरली नव्हती. तिने छतावर चटया पसरल्या आणि त्यांना मुळाक्षरे शिकवायला सुरुवात केली.

धुळीच्या गल्ल्यांमध्ये ही बातमी वेगाने पसरली. काही आठवड्यांतच दररोज दुपारी डझनभर मुले पायऱ्या चढून येऊ लागली. मोफत शाळा चालवण्यासाठी कागद, पेन्सिल आणि खडू हवे होते. हा खर्च भागवण्यासाठी झेफने सकाळी भरतकाम आणि कार्यालयाचे काम सुरू केले. तिच्या दैनंदिन दिनक्रमाने तिच्या शरीराला खूप थकवले.

ती पहाटे उठायची आणि पैसे कमवण्यासाठी आठ तास काम करायची. दुपारी ती छतावर जायची. ती एकही पैसा न घेता मुलांना चार तास शिकवायची. रात्री जेव्हा घरचे झोपायचे, तेव्हा ती दिव्याच्या प्रकाशात चार तास स्वतः अभ्यास करायची. तिने खूप मेहनत केली आणि स्वतःच्या हिमतीवर दोन मास्टर पदव्या मिळवल्या.

वादळे, धमक्या आणि धैर्य

उघड्या आकाशाखाली शिकवणे दररोज कठीण असायचे. उन्हाळ्यात उष्णतेमुळे छतावरील फरशा तापून लाल व्हायच्या. मुसळधार पाऊस आला की मुले वही कपड्यांखाली धरून खाली पळायची. हिवाळ्यात गार वारे वाहायचे. मुले उब मिळवण्यासाठी पातळ स्वेटरमध्ये एकमेकांना चिकटून बसायची.

हवामानापेक्षा वाईट काही शेजाऱ्यांचा राग होता. काही पुरुषांनी तिला मुलींना शिकवणे बंद करण्यास सांगितले. लोक म्हणायचे की गरीब मुलांना शिकवणे म्हणजे वेळेचा अपव्यय आहे. झेफने माघार घेण्यास नकार दिला. पावसाने छत भिजले की ती सर्व मुलांना एका लहान खोलीत बसवायची. तिने घाबरलेल्या पालकांशी शांतपणे संवाद साधला. तिने समजावले की शिक्षण तिच्या मुलींना गरिबीतून बाहेर काढेल.

वर्षे उलटत गेली तशी झेफची शाळा मोठी झाली. तिने मोठ्या मुलींसाठी कामाचे वर्ग सुरू केले. तिने शिवणकाम, भरतकाम आणि संगणक चालवणे शिकवले. तिने तरुणींना स्वसंरक्षण शिकवले जेणेकरून त्या रस्त्यावर न घाबरता चालू शकतील. तिच्या छतावरील लहान प्रयत्नाचे रूपांतर एका संस्थेत झाले ज्याने महिलांना स्वावलंबी बनवले.

> मुले आदर आणि प्रगतीचे वातावरण मिळण्यास पात्र आहेत. मी आजूबाजूला पाहिले तेव्हा अशी कोणतीही शाळा नव्हती, म्हणून मी विचार केला की मी ती शिक्षिका बनेन.
>
> सिस्टर झेफ, छतावरील शाळेच्या स्थापनेवर

तिच्या विद्यार्थिनी सरकारी परीक्षांमध्ये चांगल्या गुणांनी उत्तीर्ण होऊ लागल्या. ज्या मुली एकेकाळी धुणीभांडी करायच्या, त्या शिक्षिका आणि कार्यालयीन कर्मचारी बनल्या. त्यातील अनेक जणी लहान मुलींना शिकवण्यासाठी छतावरील शाळेत परत आल्या.

13	26	$1M
सुरुवात करताना तिचे वय	मोफत शिकवलेली वर्षे	2023 मध्ये जिंकलेला ग्लोबल टीचर प्राइझ

पॅरिसमधील जागतिक मंचावर

वीस वर्षांहून अधिक काळ झेफने शांतपणे काम केले. तिने कधीही कौतुकाची अपेक्षा केली नाही. तिचे छतावरील वर्ग हळूहळू भाड्याच्या घरात गेले. सव्वीस वर्षांत तिने एका वेळी पाचशेहून अधिक मुलांना मोफत शिक्षण दिले. तिने हजारो महिलांना रोजगाराचे कौशल्यही शिकवले.

2023 मध्ये जगभरातील शिक्षकांनी तिची गोष्ट ऐकली. परीक्षकांनी एकशे तीस देशांतील सात हजारांहून अधिक नावे तपासली. नोव्हेंबर 2023 मध्ये सिस्टर झेफ पॅरिसमधील युनेस्कोच्या मंचावर उभ्या राहिल्या. त्यांनी दहा लाख डॉलर्सचा ग्लोबल टीचर प्राइझ जिंकला.

सुवर्ण चषक हातात घेताच सभागृह टाळ्यांच्या कडकडाटाने भरून गेले. बक्षीसाच्या पैशाचे काय करणार असे पत्रकारांनी विचारले. तिचे उत्तर लगेच आले. तिने कोणतीही मोठी गाडी किंवा आलिशान घर खरेदी केले नाही. तिने गुजरांवाला येथे एक मोठी शाळा बांधण्यासाठी प्रत्येक डॉलर देण्याचे वचन दिले.

आज तिच्या शहराजवळ दहा एकर जागेवर वर्गखोल्या बांधल्या जात आहेत. जी मुलगी कधीकाळी वर्गात रडली होती, तिने स्वतःच्या दुःखाचे रूपांतर आशेमध्ये केले. तिने दाखवून दिले की जेव्हा शिक्षक प्रेमाने शिकवतो, तेव्हा साधे उघडे छतही महालापेक्षा अधिक चमकू शकते.

केव्हा काय घडलं

- **1997** तेरा वर्षांच्या झेफने आपल्या छतावर शेजारच्या मुलींना शिकवायला सुरुवात केली.
- **2000** त्यांनी शाळा वाढवली आणि मोफत साहित्यासाठी सकाळी नोकरी सुरू केली.
- **2010** रात्री स्वतः अभ्यास करून झेफने पहिली मास्टर पदवी पूर्ण केली.
- **2016** छतावरील वर्ग संस्थेच्या एका पक्क्या इमारतीत गेले.
- **2023** सिस्टर झेफने पॅरिसमध्ये दहा लाख डॉलर्सचा ग्लोबल टीचर प्राइझ जिंकला.

प्रकरण दुसरे

ही गोष्ट खास का आहे

अनेक लोक शाळा सुधारण्यावर फक्त बोलतात. झेफ ही तेरा वर्षांची मुलगी होती जिने मोठ्या व्यक्तीच्या अन्यायाविरुद्ध कृती केली. तिच्याकडे पैसे नव्हते, तरीही तिने उघड्या छताचे वर्गात रूपांतर केले. पंचवीस वर्षांहून अधिक काळ तिने हजारो मुलांना मोफत शिकवण्यासाठी दुप्पट कष्ट केले.

आमचं मत

खरे नेतृत्व निधी किंवा परवानगीची वाट पाहत नाही. सिस्टर झेफ यांनी आपल्या वैयक्तिक दुःखाचे रूपांतर हजारो मुलींसाठी आशेच्या दारात केले.

प्रकरण तिसरे

आपण काय शिकू शकतो

1 दुःखाला ध्येय बनवा

झेफने कोणाच्याही अन्यायामुळे स्वतःचे मन कडू होऊ दिले नाही. तिला कधी न मिळालेली दयाळू शिक्षिका बनण्याचे तिने ठरवले.

हे करून पाहा: तुमच्या जुन्या अपयशाचा विचार करा. तुम्ही जे शिकलात त्यातून इतरांना उपयोगी पडेल असे काहीतरी तयार करा.

2 जवळ जे आहे त्यातून सुरू करा

तिने मोठ्या इमारतीची वाट पाहिली नाही. तिने स्वतःच्या घराचे उघडे छत आणि जुन्या चटया वापरल्या.

हे करून पाहा: तुम्ही टाळत असलेल्या एका कामाकडे पहा. आज तुमच्या खोलीतील साहित्यानेच पहिले लहान पाऊल उचला.

3 आधी स्वतःचे कष्ट लावा

तिने मुलांच्या वह्या आणि पेन्सिलसाठी दररोज सकाळी आठ तास काम केले.

हे करून पाहा: इतरांकडे मदत मागण्यापूर्वी आपल्या कामात स्वतः वेळ आणि मेहनत गुंतवा.

4 संयम आणि आदराने शिकवा

त्या मुलांवर कधीही ओरडल्या नाहीत. गरीब मुलींना वर्गात पूर्ण आदर मिळेल याची त्यांनी खात्री केली.

हे करून पाहा: या आठवड्यात कोणालाही सल्ला देताना शांत आणि प्रोत्साहन देणारे शब्द वापरा.

मनात ठेवण्यासारखा एक विचार

एका उघड्या छतावर केलेले लहानसे भले काम संपूर्ण जगात घुमू शकते.

स्रोत (इंग्रजीत)

Global Teacher Prize
Sister Zeph: 2023 Winner

Teacher Magazine
Sister Zeph from Pakistan Wins the 2023 Global Teacher Prize

INEE
Sister Zeph from Pakistan Wins 2023 Global Teacher Prize

तथ्य-तपासणी टीप: अहवालांनुसार सुरुवातीचे वर्ग गुजरांवाला येथील घराच्या उघड्या अंगणात किंवा सपाट छतावर सुरू झाले होते. “आमचं मत” असलेल्या ओळी आमचं स्वतःचं विश्लेषण आहे. बाकी सर्व माहिती वरील स्रोतांमधून घेतली आहे.